

DRIE INTERESSANTE VONDSTEN IN TWENTE

Wim Ligterink, Prins W. Alexanderlaan 46, 7462 EV Rijssen

Coolia 39(1): 15-17. Three finds of interesting fungi in the eastern part of the Netherlands are described. *Collybia luxurians*, a North American species was found on wood chips in a garden, the second known locality in the Netherlands for this species. *Lentinus strigosus* was also found for the second time, growing on a trunk of *Quercus*. Finally, the first recording of *Hygrophorus penarius* is mentioned. The find was made in the woods of estate Twickel on nutrient-rich soil.

Behalve de spectaculaire vondst van Odeurzwammetjes in Twente (zie Wanningen, 1995), zijn er de laatste jaren nog meer bijzondere waarnemingen in deze streek van het land gedaan. Van drie interessante vondsten wil ik hier kond doen.

Een bijzondere Collybia

Op 1 augustus 1994 werd ik door de heer F.J. Swart in Nijverdal geattendeerd op een groepje van drie paddestoelen, groeiend op naaldhoutsnippers op zijn tuinpad. De soort was hem en mij onbekend. Omdat de gedachten direct richting *Collybia* gingen werd het *Collybia*-boekje van A.E. Jansen (1991) geraadpleegd en kwam ik uit op *Collybia luxurians* Peck, een Noordamerikaanse soort. Volgens Jansen was de soort één keer in Nederland gevonden, in 1989 in een park bij Eindhoven. Omdat op veel plaatsen houtsnippers worden toegepast is het misschien goed om op deze soort te letten.

Een korte beschrijving van de vondst in Nijverdal volgt. De hoed had een doorsnede van maximaal 8,5 cm en voelde iets vettig aan. De rand was opvallend sterk golvend. De kleur in het centrum was bruin (Munsell 2,5 YR 4/6) en werd naar de rand geleidelijk lichter bruin (5 YR 6/4). De lamellen stonden dicht open, waren lichtbeige van kleur (10 YR 7/3) en zeer smal aangehecht. De steel was lichtbruin met iets verdikte voet, hol, geheel berijpt en iets gedraaid (getordeerd) en mat 90 x 9-12 mm. Geur en smaak waren niet opvallend. De sporematen waren 6-7,5 x 4-4,5 μm , lengte-breedte verhouding 1,6. Cheilocystiden waren er veel en ze waren zeer variabel van vorm.

Grote 'Waaiertjes'

De tweede vondst waarvan ik wil vertellen werd op 22 september 1994 gedaan in een gemengd bos op schrale zandgrond in de Borkeld, gemeente Markelo. Op een dode, dikke eikestobbe groeide een groepje van vijf paddestoelen. Deze zaten

dakpansgewijs boven elkaar, en ze vielen op door hun borstelig-viltige uiterlijk. De kleur was wit tot licht okergeel. Oppervlakkig gezien leken ze wel op wat groot uitgevallen Waaiertjes (*Schizophyllum commune*). De hoeden waren waaivormig en tot 5 cm breed en de hoedrand was sterk ingerold. De borstelige haren waren 1(-2) mm lang. De excentrische steel was zeer kort en de lamellen waren okergeel. De smaak werd na enige tijd melig. Sporen waren 6-7,5(-8) x 3-3,5 μ m en er waren veel cheilocystiden aanwezig die variabel van vorm waren. Met de tabellen van Moser (1978) en Pegler (1983) werd de uitkomst *Lentinus strigosus* (Schw.) Fr., die bij Moser (1978) en in het Supplement op de Standaardlijst (Arnolds et al., 1992) *Panus rudis* Fr. genoemd wordt. Deze soort is één keer eerder gevonden in Nederland, in Zuid-Limburg, door Frits Benjaminsen, die de determinatie van het Twentse materiaal heeft bevestigd. Pegler meldt dat deze soort tot 7 cm grote hoeden kan hebben. Een afbeelding is te vinden bij Cetto (1979: plaat 1122).

Slijmkop

De derde bijzonderheid werd gevonden tijdens een IVN-excursie op het landgoed Twickel bij Delden op 15 oktober 1994. Als excursieleider heb je weleens de neiging om een onbekende paddestoel ongemerkt te laten passeren. Je hoeft niet alles te weten, maar toch.... Zo passeerde ik in eerste instantie een groepje van drie dicht op elkaar staande paddestoelen. Ze stonden onder een Beuk bij enkele exemplaren van *Russula delicata*. Ze leken heel oppervlakkig gezien qua habitus wel iets op in het bos verdwaalde verbleekte Weidewasplaten. Ik keerde terug en stopte de "wasplaat" in mijn doos, terwijl ik de aanwezigen vertelde dat de naam *Russula delicata* niet betekent dat de paddestoel zo lekker zou zijn, maar dat 'delicata', hetgeen zonder melk betekent, iets te maken heeft met het sterk erop lijkende Schaapje (*Lactarius vellereus*) dat wel melk geeft. Oorspronkelijk werd *Russula delicata* dan ook tot het geslacht *Lactarius* gerekend. Thuisgekomen bleek uit de lange basidiën dat de "wasplaat" inderdaad een Wasplaat was. Met behulp van de tabel en de beschrijving in onze voortreffelijke Nederlandse Flora (Bas et al., 1990) kwam ik op *Hygrophorus penarius* Fr. Aangezien deze soort nog niet in Nederland was gevonden heb ik een gedroogd exemplaar naar Eef Arnolds gestuurd, die mijn determinatie bevestigde en schreef misschien nog eens iets in Coolia over deze soort te willen schrijven. Vandaar dat ik een verdere beschrijving hier achterwege laat. Een goede afbeelding wordt gegeven door Breitenbach & Kränzlin (1991: plaat 123).

Met dank aan Kees Bas, Frits Benjaminsen en Eef Arnolds die de determinaties hebben bevestigd.

Literatuur

- Arnolds, E., Jansen, E., Keizer, P.-J., Nauta, M., Veerkamp, M., Vellinga, E., 1992. Standaardlijst van Nederlandse macrofungi. Supplement 2.
- Bas, C., Kuyper, Th.W., Noordeloos, M.E., Vellinga, E.C., 1990. Flora agaricina neerlandica 2. Rotterdam.
- Breitenbach, J., Kränzlin, F., 1991. Pilze der Schweiz 3. Luzern.
- Cetto, B., 1979. Der grosse Pilzfürher 3. Trento.
- Jansen, A.E., 1991. Het geslacht *Collybia*. Wetenschappelijke mededelingen van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging nr. 205.
- Moser, M., 1978. Die Röhrlinge und Blätterpilze. 4. Aufl. In H. Gams, Kleine Kryptogamenflora Band IIB/2. Stuttgart.
- Pegler, D.N., 1983. The genus *Lentinus*. Kew Bulletin Additional Series 10.
- Wannings, D., 1995. Beginners geluk. Coolia 38: 105-106.

*korstmossen, mooie paddestoelen, schimmels, zwammen,
geboekte informatie:*

Natuur en Boek

de winkel waar men ook voor u bestelt

Bankastraat 10, 2585 EN - Den Haag, 070 - 350 56 48